SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 85. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 6, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ТРАВНЯ 1992. Ч. 85. РІК XCIX.

УРП РОЗКОЛОЛАСЯ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю і суботу, 1—2 травня, у Будинку Кіно відбувся 3-ій З'їзд Української Республіканської Партії (УРП). Участь взяли 498 делеґатів з усіх областей України та з Криму, Києва, Севастополя, Москви, Санкт-Петербургу, Риги і Заполяр'я. Прибули також гості з-за кордону. Для висвітлення праці з'їзду прибуло понад 100 журналістів. Вранці 1-го травня учасників з'їзду благословив Патріярх Київський і всієї України УАПЦ Мстислав І. Пізніше голова УРП Левко Лук'яненко звернувся до присутніх з привітальною промовою.

Головували на з'їзді Л. Лук'яненко, Михайло Горинь та Микола Горбаль. Л. Лук'яненко виголосив звітну доповідь. Бурхливу дискусію викликало питання про внесення до порядку денного співдоповіді заступника голови УРП Степана Хмари, якого незадовго до з'їзду гостро критикував Л. Лук'яненко за те, що під час поїздки до Криму Хмара погрожував кримчанам, що повернеться не з гаслами, а зі зброєю. На думку Лук'яненка, такі погрози несумісні зі статутом УРП, який передбачає боротьбу за утвердження і зміцнення державної незалежности та демократії мирним парляментарним шляхом.

С. Хмара склав заяву про те, що керівництво УРП переслідує його за інакодумство шляхом большевицьких маніпуляцій. Доказом цього є позбавлення його права виступити з доповіддю в імені радикальної частини УРП. У зв'язку з такою ситуацією він вважає своє перебування в УРП недоцільним і неможливим. Проголосивши заяву, С. Хмара залишив залю і вслід за ним повідомили про свій вихід з УРП ще 60 осіб, які теж залишили залю. УРП сьогодні налічує понад 12,000 членів. Більшість делеґатів проголосували проти доповіді С. Хмари, бо це означало б наявність фракції в партії, що в свою чергу суперечить рішенням 2-го З'їзду УРП.

Прихильники С. Хмари зібралися в сусідній — Зеленій залі Будинку Кіно для обговорення ситуації, а в Червоній залі 3-ій З'їзд УРП продовжував свою працю. В числі прихильників С. Хмари є такі відомі активісти, як Олесь Сергієнко, Марія Олійник та інші. Вони довго дискутували про те, чи оголосити себе радикальною фракцією УРП і домагатися зміни у статуті, чи виступити з політичною заявою утворення нової партії з умовною назвою „Партія Дій". Більшість радикалів схилилися до другого варіянту. Вони вирішили створити нову організацію, назва якої - Радикальна Партія.

Третій З'їзд УРП ухвалив зміни в статуті та програмі, згідно з якими це — партія неоконсервативного, ліберального і християнського спрямування. Головою партії на пропозицію Ради обрано Михайла Гориня, заступниками — Левка Горохівського та Олега Павлишина, який раніше очолював Секретаріят УРП. Л. Лук'яненко заявив про свій відхід від керівництва партією, оскільки має намір зосередитися на теоретичній діяльності. Л. Лук'яненка обрано почесним головою УРП.

З'їзд УРП ухвалив низку заяв, зокрема про становище в історичній науці України, про українське телебачення, яке дві третини часу віддає чужоземним антиукраїнським передачам, про політичне становище в Україні тощо.

Учасники Третього з'їзду вирішили, що УРП буде домагатися скасування кримської автономії, припинення вивозу ядерної зброї з України до Росії до загального ядерного роззброєння, виходу України із СНД, резиґнації кабінету Фокіна, забезпечення унітарности української держави, створення широкої коаліції національно-демократичних сил, прискорення будівництва українських збройних сил та їхньої українізації. В галузі економіки УРП висуває низку вимог, серед яких — скасування податкових пільг для іноземних інвеститорів.

Радикали, які вийшли з УРП, також ухвалили заяву-звернення до членів УРП та до українського народу, в якому гостро критикують нинішнє становище УРП, яка, на їхню думку, „приречена залишитися на узбіччі політичної арени". Тому група радикалів, яка незгідна з нинішньою політичною лінією проводу УРП, вирішила вийти з УРП і „створити нову політичну організацію".

ДЕЛЕҐАЦІЯ ПАРЛЯМЕНТУ КАНАДИ ВІДВІДАЛА УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — Тут 30-го квітня голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв делеґацію парляменту Канади, яку очолює голова постійної комісії у закордонних справах сенату Джералд Оттенгайм. Під час розмови І. Плющ висловив бажання, щоб до співробітництва України та Канади якнайшвидше включилися канадці українського походження. Дж. Оттенгайм виявив готовність дати рекомендації свому урядові стосовно характеру допомоги Україні. Гості запропонували заснувати міжпарляментарну групу дружби „Канада-Україна". Українська сторона підтримала цю думку.

Делеґацію парляменту Канади також прийняв віцепрем'єр-міністер України Вовктор Ситник. Під час зустрічі мова йшла про напрямок економічного співробітництва України та Канади.

Канадська делеґація відвідала Товариство „України". Вони зустрілися з заступником голови ради товариства, державним радником з гуманітарних питань Миколою Жулинським та головою секретаріяту Станіславом Лазебником.

Моряки вимагають рішення

Симферопіль (УНІАР). — Тут 19-го квітня на зборах депутатів місцевих рад і Верховної Ради Автономної Республіки Крим , обраних від фльотських колективів, ухвалено звернення до Президентів України та Росії і також до голови Верховної Ради Криму, в якому моряки закликають прискорити ухвалення політичного рішення з приводу дальшої долі Чорноморської фльоти.

В понеділок, 20-го квітня, Президент Леонід Кравчук звернувся до народних депутатів усіх рівнів, політичних сил та до населення Криму з закликом проявити стриманість і високу відповідальність за долю півострова. Як зауважив Президент України, нагнітаючи напруження у Криму, певні сили намагаються „посварити Україну з Росією". Л. Кравчук пригадав слова Президента Росії Боріса Єльцина в грудні минулого року, коли він заявив, що питання Криму є проблемою України. Кравчук висловив надію, що відносини з Росією будуватимуться на основі договору, підписаного в Києві 1990 року, та на прагненні українців, росіян та інших народів жити в мирі, допомагаючи одні одним. Президент України закликав кримчан не давати торгувати їхньою землею і їхньою долею, замислитися, хто за спиною народу приймає рішення, де і з ким йому бути. „Настав час, коли мовчання або невизначеність позиції можна кваліфікувати, як бажання зняти з себе будь-яку відповідальність за ситуацію. Референдум — це трагічний шлях до розколу Криму", — заявив Кравчук і висловив серйозні побоювання, що події можуть вийти з-під контролі, якщо політичний процес розвиватиметься далі в цьому напрямку.

В цей самий день, 20-го квітня, Президент України відвідав Золотоношу Черкаської области, побував у військовій частині, розташованій у районовому центрі, познайомився з побутом військовослужбовців та виступив перед офіцерами.

О. Тарнавський повертається на рідну землю

Джерзі Сити, Н. Дж. — У газеті „Рада", що виходить у Києві, в числі з 6-го березня появилася тепла стаття пера доктора філологічних наук Федора Погребенника п. н. „Остап Тарнавський: повернення на рідну землю".

У статті автор пише, що з діяспори, як „журавлі з вирію, повертаються на рідну землю, спраглі її життєдайного леготу, національного обширу, українські мистці, письменники, композитори, художники, люди мистецтва і науки, в серцях яких ніколи не згасав образ України". Поміж такими Ф. Погребенник вирізняє у своїй довідці одного із славного роду Тарнавських, а це поета і письменника Остапа, якого окреслює також як громадського дія-

(Закінчення на стор. 3)

Л. КРАВЧУК ВІДВІДАВ ТУРЕЧЧИНУ

Київ (ПС УРП). – Звідси в неділю, 3-го травня, Президент України Леонід Кравчук вилетів до Туреччини з офіційною візитою на чолі української делеґації. Прем'єр-міністер Туреччини Сулейман Демірель, який подорожував по країнах колишнього СССР, зокрема середньоазійських, перервав свою візиту і повернувся в Анкару для зустрічі з українським Президентом.

В Анкарі 4-го травня Президент Кравчук та міністер закордонних справ України Анатолій Зленко підписали договір про економічну і культурну співпрацю, а також обговорили чорноморські проблеми.

Газета „Куранти" з 5-го травня коментує цю поїздку Л. Кравчука так: „Шанси Мінська на ролю нового Брюсселю стрімко наближаються до нуля. Члени СНД готові обговорювати проблеми своєї зовнішньої політики з ким завгодно, тільки не з братами із Співдружности".

З Анкари Президент України Л. Кравчук 5-го травня вилетів до Вашінґтону.

Дбають про стабільність в Европі

Київ (УНІАР). — У пресовому центрі міністерства закордонних справ України відбулася пресова конференція з участю Дунайсько-Адріятичної асоціяції, відомої як Центрально-европейська ініціятива.

Асоціяція зосереджує свою діяльність на питаннях розвитку реґіонального співробітництва в галузях транспорту, екології, малого та серднього бизнесу, культури, освіти, забезпечення прав людини та процесу соціяльно-економічного розвитку країн-учасниць з метою перетворення реґіону на зону стабільности.

До складу Центрально-европейської ініціятиви „Гексагонале" увійшли Австрія, Італія, Польща, Мадярщина, Чехо-Словаччина, Юґославія. У пресовій конференції взяли участь: керівник делеґації Пауль Ульман та члени асоціяції з Італії, Польщі і Чехо-Словаччини. П. Ульман заявив, що асоціяція допомагатиме Україні у розв'язанні політичних та економічних питань. Керівники України подали заяву з проханням прийняти Україну до асоціяції. Делеґація ЦЕІ зареаґувала позитивно на цю заяву.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛІКИ Боснія і Ґерцеґовина Алію Ізетбеґовіча були захопили в полон вояки так званої Юґославської народної армії, коли він повертався з мирних переговорів у Портуґалії. Портуґальське міністерство закордонних справ в ноті протесту Беоґрадов з приводу арешту боснійського президента назвало цю акцію „нечуваним вандалізмом", вимагаючи негайного звільнення А. Ізетбеґовіча. Керівництво країн Спільного ринку погодилося визнати Юґославію, яка зформувалася з Сербії і Чорногорії, якщо частини Юґославської народної армії буде виведено з територій всіх інших республік, в першу чергу з Боснії. Юґославські вояки в неділю звільнили А. Ізетбеґовіча.

ЄДИНИЙ ДИТЯЧИЙ шпиталь у Кабулі переповнений пораненими під час вуличних боїв дітьми. П'ята частина з них вмирає, бо нема потрібних медикаментів. Всього в Кабулі загинуло тисяча мирних жителів.

ДЕРЖАВНА РАДА Грузії продовжила ще на місяць надзвичайний стан і дію поліційної години в столиці республіки. Голова Державної ради Едуард Шеварднадзе заявив, що визнання Грузії світовою спільнотою виявилося недостатнім для перемоги над опозицією.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ Литовської Республіки і голова тимчасового керівництва оборони Литви Вітаутас Ляндсберґіс підписав розпорядження для міністерства оборони республіки „припинити лети воєнних гелікоптерів чужої армії над територією Литви". Це стосується летунських формувань колишньої совєтської армії, які все ще перебувають в Литві.

ПІВНІЧНА КОРЕЯ погодилася передати в ООН докладний звіт про свої ядерні об'єкти і матеріяли, що мають відношення до ядерних програм. Звіт дозволить експертам Міжнародного аґентства в питаннях атомової енергії визначити пункти в Північній Кореї, куди мають в імені ООН приїхати спеціялисти з МАҐАТЕ.

НАЦІОНАЛЬНУ ВАЛЮТУ для Молдови — молдавський лей — надрукувала за 5 міл. дол. Румунія. Тим часом голова комісії в питаннях економіки і бюджету молдавського парляменту Міґай Патраш радить не поспішати із запровадженням національної валюти: економіка республіки перебуває в такому занепаді, що введення власних грошей не тільки не дасть очікуваного ефекту, але ще й погіршить становище.

БІЙКОЮ ЗАВЕРШИВСЯ першотравневий мітинґ у Луганському. Члени російської шовіністичної організації „Єдінство", Соціялістичної Партії України, старі партійні кадри прийшли на нього з червоними прапорами неіснуючого Совєтського Союзу. Коли представник демократичних сил наважився підняти синьо-жовтий прапор, колишні комуністи накинулися на нього з кулаками. Присутня міліція не зреаґувала, хоч ішлося про державний прапор незалежної України. На мітинґу розповсюджувалися необольшевицькі газети, які закликали до проведення установчої конференції „Комуністичної партії найновішого типу".

МІНІСТЕРСТВО сільського господарства України ухвалило рішення про заснування в місті Заліщики на Тернопільщині українсько-канадського коледжу. Фонди для навчання виділяють уряди України і Канади. Виробничу практику студенти нового навчального закладу проходитимуть у країнах Европи та Америки. З ініціятиви та при допомозі фахівців коледжу ім. Маклуґена з Едмонтону в Україні плянується відкрити шість таких коледжів.

М. ҐОРБАЧОВ ТАКОЖ СТРАШИТЬ АМЕРИКАНЦІВ „СКРАЙНІМ НАЦІОНАЛІЗМОМ"

Лос Анджелес, Каліф. — Френсис Клайнс, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", пишучи у числі з 5-го травня про перебування в гостях у колишнього президента ЗСА Роналда Реґена подружжя Міхаїла і Раїси Ґорбачових і відзначення колишнього совєтського диктатора „Медалею свободи", яку виготовили з нагоди відкриття президентської бібліотеки ім. Р. Реґена каже, що М. Ґорбачов також почав страшити американців „скрайнім націоналізмом", знаючи мабуть, що така його перестoрога знайде добрий ґрунт серед американських ліберальних кругів в руках яких опинилися не тільки наукові заклади, але також засоби масової інформації включно з „Ню Йорк Таймсом".

Покищо не відомо чому М. Ґорбачов обрав час свого приїзду до З'єднаних Стейтів Америки якраз тепер, коли сюди з робочою візитою приїжджає також президент Леонід Кравчук, перший раз в капацитеті президента незалежної держави, яка проголосила, чи відновила свою незалежність в часі невдалої спроби комуністичної номенклятури перевести державний переворот, очевидно, не без відома М. Ґорбачова, якого навіть російська прокуратура підозріває в цьому, але немає відваги поставити його в один ряд зі змовниками, щоб не викликати непотрібного спротиву в демократичному, зокрема ліберальному світі, який вже починав привикати до його крутійства і подвійної політики, диктаторської внутрі, і ліберально-проґресивної для зовнішнього світу.

Очевидно, його перебування тут має за завдання відвернути увагу багатьох американців від відвидин українського гостя. А щоб це сталося колишній генеральний секретар ЦК КПСС, президент з диктаторськими повновластями М. Ґорбачов постався виступити 4-го травня із заявою, чи радше аналітичними міркуваннями про небезпечність „скрайнього націоналізму", на його думку „більш диявольської системи, якою був комунізм, також скрайня ідеологія, яка спричинилась до довготриваючої холодної війни між Сходом і Заходом".

Націоналізм і екстремізм, на думку колишнього совєтської невдахи, який виріс і виховався в намулі комуністичної ідеології, „становлять серйозну небезпеку для цівілізації людства і збереження людських відносин між народами".

Американська ліберальна преса присвятила максимальну увагу філософським виводам М. Ґорбачова, а колишній президент ЗСА Р. Реґен, який свого часу називав Совєтський Союз „диявольською імперією", прийняв поцілунок від сатани заявивши публічно, що „ми пенсіонери, колишні керівники надпотуг, задоволені з вислідів нашої праці, але вже ще зацікавлені подіями в світі".

Тоді коли президент Дж. Буш і Л. Кравчук говоритимуть між собою, тобто 6-го травня, М. Ґорбачов виступатиме зі своїми філософічними міркуваннями і пересторогами перед студентами і членами факультету Вест Мінстерського коледжу, а також має заповіджений виступ в Конґресі ЗСА, але дати його виступу ще не визначили. В кожному разі його виступи проти націоналізму і сепаратизму публічно, говорять про мету його запланованих поїздок та виступів у вільному світі.

В АМЕРИЦІ

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ зовсім притихли порушення громадського порядку, почалися масові відчищування, зокрема в дільницях, де ще кілька днів тому палали пожежі та шаліла озброєна муринська молодь. Посадник міста Том Бреді заявив про знесення поліційної години, але відразу підкреслив, що Національна ґвардія залишиться на своїх постах ще якийсь час. Наслідки цих заворушень дуже болючі не тільки для міста, але також для стейту та цілої країни. Коли брати під увагу фінансові втрати, то їх обраховують на приблизно пів біл. дол. Одначе втрата духовного порядку є куди більшою і ледве чи скро вдасться її навести на нормальні рейки, бо життя 50 осіб, 2,116 ранених, з яких 226 критично, та 10,000 арештованих не можна підраховувати за вартістю матеріяльної скалі. Аналітики підкреслюють, що це погано відіб'ється на економіці стейту, який вже й так має проблеми з безробіттям.

ВІДОМА АМЕРИКАНСЬКА крайова організація, до якої належить приблизно коло 3,000 середніх шкіл і коледжів, що працює під назвою Коледжової ради, повідомила, що створила новий проєкт, який на її думку може вплинути на всекрайові дискусії про рівень і перевірку знань учнів середніх шкіл. Вищезгадана організація має вже в цьому досвід, бо вона переводить т. зв. САТ іспити для вступу в університети.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша та демократи в Конґресі розпочали знову змагання над додатковою допомогою для тих, які впродовж довшого часу не можуть знайти праці. Діло в тому, що демократи пропонують постійні зміни, а Уряд воліє тільки короткотривалі продовження. Сенатор Ллойд Бентсен, демократ з Тексасу та голова сенатської Фінансової комісії, і Конґресмен Томас Довні, демократ з Лонґ Айленду, який відповідальний за цю справу в Комісії засобів і способів у Палаті Репрезентантів, заявили, що настоюватимуть на постійній зміні. Одначе секретар Департаменту праці Линн Мартін заявила обидвом комісіям, що Уряд є проти постійних змін тепер, бо це є „скомпліковані спірні питання", які тепер відтягнули б увагу від інших справ наглої потреби.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА МОЖЛИВОСТІ великого зиску в країнах колишнього СССР, багато американських фірм і корпорацій не виявляє великого поспіху в інвестуванні свого капіталу, бо уважають це покищо надто ризикованим почином. Тому вони звернулися до Уряду президента Джорджа Буша про збільшення урядового забезпечення для цього роду капіталовкладання для забезпечення їхніх фірм від можливих втрат. Без таких ґарантій, як твердять аналітики, не виглядає, щоби американські корпорації були зацікавленні вкладати велику кількість капіталу в країни Співдружности Незалежних Держав.

Д-р К. і О. Рогозинські встановили другий стипендійний фонд

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці отримало щедрий дар у висоті 20,000 дол. від відомого лікаря, за спеціяльністю хірурга, д-ра Климентія Рогозинського. В березні голова НТШ проф. Леонід Рудницький і заступник голови, діловод фінансів НТШ мґр Володимир Рак списали договір з д-ром Рогозинським і його дружиною Ольгою про створення окремого Стипендійного фонду, призначеного на „поглиблення і закінчення студій медицини, біології чи правничих наук". Висоту стипендій і процедуру призначання їх визначатиме існуюча в НТШ Стипендійна комісія. Згаданий договір докладно займається завданням того Стипендійного фонду, при чому висловлює бажання, щоби той фонд не був тимчасовий, а тривкий, отже щоб він поповнювався з корисних інвестицій. НТШ зобов'язане подбати, щоб забезпечити вартість капіталу фонду від інфляції. НТШ має складати фундаторам щорічно звіт із стану фонду і його користування.

Це вже другий з черги Стипендійний фонд створений завдяки жертвенності д-ра К. і О. Рогозинських. Десять літ тому створено Стипендійний фонд ім. покійного д-ра Юрія Срібного, батька О. Рогозинської. Тодішній фонд був заснований на основі дарунку у висоткі 10,000 дол.

Д-р К. Рогозинський — активний у різних ділянках професійного і громадського життя, з широким діяпазоном свого зацікавлення. Змолоду займався постачанням ліків і медичних інструментів для УПА у Карпатських лісах. Вже в Америці цікавився українським етнографічним мистецтвом. Згодом влаштував виставку своєї колекції ікон. Поважно заслужився для Українського Музею у Стемфорді. Д-р Рогозинський має від довгих літ пошану й сантимент для НТШ. Коли треба було покинути давній будинок НТШ при 15-ій вулиці, бо він став цілком непридатний, д-р Рогозинський добровільно приєднався до маленького гурту членів НТШ, який пошукував інший придатний об'єкт. Дуже жаль, що не використано нагоду придбати для НТШ репрезентаційний будинок на Другій авеню в Ню Йорку: д-р К. Рогозинський знайшов його, договорився з власниками про ціну і змарновано ту прегарну нагоду через зайву формалістику. Д-р Рогозинський тісно співпрацював з основником УЛТПАі першим редактором „Лікарського Вісника" д-ром Романом Осінчуком, був в Управі того товариства, писав статті і виголошував доповіді на медичні теми. Видатний професіоналіст — був теж завжди активним громадянином і при тому був і є людиною скромною, що є прикметою тільки понадпересічних осіб.

ВИСТАВКА ЛЬВІВСЬКИХ МИСТЦІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут у п'ятницю, 8-го травня, о год. 8-ій вечора в Українському Освітньо — Культурному Центрі відбудеться відкриття виставки праць мистців зі Львова — Олега Мінька та Богдана Сороки. Виставку влаштовує Ґалерія Христини Чорпіти. Слово про мистців виголосить доктор мистецтвознавства, професор Львівського Інституту Прикладного і Декоративного Мистецтва Володимир Овсійчук. Виставка, яка триватиме до 17-го травня, діятиме в суботи від год. 9-ої ранку до 6-ої вечора, в неділі — від 11-ої ранку до 6-ої вечора, вівторок, середу і четвер — від год. 9-ої ранку до 2-ої по полудні та від 6—9-ої вечора, а в понеділки та п'ятниці — від 6-ої до 9-ої вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Леонід Кравчук в Америці

Між минулорічною і цьогорічною візитою Леоніда Кравчука в Америці — величезна різниця. Тоді Кравчук репрезентував насправді тільки Верховну Раду України, бо не міг покликатися на державність, якої ще не було, ані на народ, який ще не висловив був йому довір'я. Все одно зробив тоді добре враження на президента Буша, який заявив був про свого українського гостя: „Це був перший випадок, що хтось розмовляв зі мною і не захотів грошей". Тоді Леонід Кравчук був тільки потенціяльним кандидатом на президента. У всенародному референдумі 1-го грудня 1941 року був одним із п'яти кандидатів. З проголошенням вислідів референдуму став першим, народом вибраним, Президентом України, бо Михайла Грушевського вибрала тільки Українська Центральна Рада, яка, до речі, теж складалася з членів різних партій та делеґатів різних станів і з'їздів, а не людей, вибираних народом.

Леонід Кравчук приїхав тепер до Америки, як запрошений президентом Джорджом Бушем леґітимний народом обраний Президент державної України, який своїм урядуванням зискав собі загальне признання, популярність і навіть подив, для його твердої постави в обороні засадничих прав України, та для його дипломатичної зручности. Він має трудноші ззовні й знутра.

Леоніда Кравчука не дискредитує сучасна — повна недоліків — ситуація в Україні, бо Вашінґтон прегарно знає, що в інших колишніх совєтських республіках, з Росією на першому місці, ситуація не ліпша, а ґірша. Польща була першою сателітною країною, яка усамостійнилася, ще за президентури генерала Войцеха Ярузельського і тоді, коли в Україні щойно почався рух національного відродження, а знавці твердять, що політична ситуація там, у Польщі, тепер ґірша, як в Україні, а хабарництво і злочинність — однакові. Леонід Кравчук урядує, як Президент, розмірно коротко, кілька місяців. Але не забувся вислів Михайла Гориня під час його відвідин у Ню Йорку: „У вас рік — у нас один день". Той короткий час його урядування дав йому вже досвід державного мужа й народного лідера. На своїй недавній пресовій конференції у Києві він ствердив, що його найпершим завданням є створити атрибути державности і поруч із цим — поправити економічні відносини. Атрибутами держави є власне військо і власна валюта. Недавні відвідини у Вашінґтоні генерала-полковника Костянтина Морозова з'ясували Пентаґонові проблему творення української армії, до якої зголосилося більше старшин і вояків аніж їх треба. Процес уведення власної валюти започаткований і продовжується. Прийняття України до Міжнародного монетарного фонду той процес приспішить, так само як признання Україні статусу найбільш упривілейованої країни значно облегшить підписання двосторонніх торговельних договорів із різними фірмами та отримання грошових кредитів. Читали ми, що для купна зерна на весняні засіви в Україні треба 400 мільйонів дол. Цьогорічний приїзд Л. Кравчука до Америки — це в першу чергу — отримання кредитів і охочих інвеститорів.

Українська громада в Америці і в минулому році і теперішньому сердечно вітає Леоніда Кравчука — найвищого репрезентанта державної України. У минулому році він відвідав Оттаву в Канаді, Вашінґтон, Чикаґо, Бостон і Ню Йорк. Тут близько тисяча українців вітали його бенкетом у Вальдорф Асторії. Цього року центр його контакту з українською громадою буде Філядельфія, де з ініціятиви проф. Леоніда Рудницького, голови Наукового Т-ва ім. Шевченка, університет Ля Салл признає Кравчукові почесний докторат. Відвідини Леоніда Кравчука, президента України, причинилися знову до затіснення духового зв'язку української діяспори й України. Сердечне бажання, Пане Президенте, успіхів у Вашій боротьбі з труднощами на шляху до закріплення державности. Сердечне наше бажання, щоб Ви перейшли до історії як тріюмфатор над зовнішніми і внутрішніми ворогами Вашої державницької праці.

ВІДВІДУЮЧИ ОФІЦІЙНО ЗСА, президент Німеччини Ріхард Вайсзекер у четвер, 30-го квітня, виступив з промовою перед спільною сесією Конґресу, закликаючи членів Конґресу не підтримуавти намагань деяких політиків ізолювати ЗСА від Европи тепер, як закінчилася „холодна війна". Членом офіційної німецької делеґації був також міністер закордонних справ Ганс-Дітріх Ґеншер.

Микола Бараболяк

ЯКОЮ БУТИ КОНСТИТУЦІЙНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ?

(На марґінесі останніх виборів у Великобританії).

II

Рішення парляментів не все будуть ідеальні. „Ще ся той не вродив, щоб усім догодив". М. Тачер у Великобританії не всіх удоволяла ходом свої політики. Під тиском публічної опінії заступив її на цьому пості Джон Мейджор. Але як показали останні вибори, більшість виборців таки залишила при владі консерватистів (Торі) з Мейджором при кермі. Тут дуже помагає те, що в парляментарних системах кандидати на капітанів корабля держави не вискакують знечев'я, як „Пилип із конопель", і зачиняють виборчу кампанію майже два роки перед виборами, як це в ЗСА зачали кампанію за кандидатури всякі Клинтони і Бравни.

Кандидати на керманичів держави „вирощуються" у парляментарних системах як і в Великобританії деколи й десятками років; вони проходять поступово різні пости і в парляменті й адміністрації, мусять „доказати" себе, заки наче автоматично виявляться як найкраще зайняти найвідповідальніший пост у правлінні державою. Так „виростали" у Великобританії Ллойд Джордж, Черчіл і Тачер та інші політики, що перейшли до історії.

Передвиборча кампанія тут непотрібна, бо кандидати виборцям заздалегідь добре відомі. Нема передвиборів, і зв'язаної з ними фарси. У виборах йде все змагання між лідером партії при владі, в останніх виборах у Великобританії, між прем'єр-міністром Дж. Мейджором і лідером партії в опозиції Кінноком, згори призначеним на цей важливий пост прем'єр-міністра. Конфронтація між ними, по суті передвиборча кампанія, проходить повсякденно. Вони сидять у парляменті у перших лавах навпроти себе, на віддаль від себе всього, на яких 20 стіп і перемовляються один з одним при кожній нагоді. Виборці слідкують за тими щоденними конфронтаціями лідерів, і далеко перед виборами складається у них думка за ким будуть голосувати.

Треба теж звернути увагу, що виборець, віддаючи голос на депутата до парляменту керується не так вальорами того президента, а радше тим, чи обираний ним депутат до парляменту підтримає виборцем фаворизованого і згори призначеного кандидата на керманича держави, прем'єр-міністра. В останніх виборах у Великобританії виборці голосували в такий спосіб за Мейджором або Кінноком на цей же пост. Вибір керманича держави держави є, отже, в тому сенсі безпосереднім. У парляментських виборах уникається такого „псьочення" кандидатів, як наприклад, чи мав „аферу". Та історичні сліди того можна добачити у популярній назві партій. Консерватистів зветься „Торіс", а членів більш проґресивної партії таврується.

На мій розсуд, парляментарна система правління має перевагу над президентською. У ЗСА плекається віру у Конституцію наче у біблію. Але в пресі не раз чуєте голоси, що було б далеко корисніше і практичніше, коли б існувало радше гармонійне відношення між законодавчою і виконною владою, як це існує в парляментарній конституційній системі і можна заступити безболісно президента. Але повторюю — це плюс у малопартійній системі, а не многопартійній як наприклад, Італія. Не можна забувати теж про ролю, чи конечність існування суду для розгляду „конституційної" ваги закону, коли парлямент не є на 100 відс „суверенним" як у Великобританії.

Хто прочитає ці рядки не позбудеться думки, що автор цієї статтейки має симпатії для парляментської конституційної системи панівної у Великобританії, Німеччині й інших демократичних системах. Але передумовою ефективности цієї системи є двопартійність, як це нині проявляється у Великобританії і Німеччині. А ще важливіша передумова — політичне вироблення і зрілість. Для України в нинішних умовах вирішальним є принцип сильної виконної влади, тож краще підходить, на жаль, президентська система. По цій лінії йде, мабуть, праця над складенням Конституції України.

* * *

Читачі моїх коментарів у „Свободі" дозволять мені на маленьку диґресію: у недавній статті „Отаманія в нових шатах", виступаючи проти багатопартійности в Україні, вжив я фразу про „фронтальну атаку на партократів". Хотів я сказати, що замість витрачати енерґію на міжпартійні конфронтації, ми повинні сконцентрувати її на викурення впливів партократії у нашому політичному підґрунті. Не підкреслював я у моїх коментарях, що голосами тих партократів перейшли на терені Верховної Ради закони про незалежність? Тож ніяк не міг я мати на мислі закликати конфронтації з ними на терені Верховної Ради. Моя помилка, що вжив фразу з бойового арсеналу нашої політичної реторики. Дякую Я. Татомирові, що в „Листі до Редакції" звернув увагу на цей мій шарж, який можна було зле зрозуміти.

Юрій Рибак

АМЕРИКА ТА ЕКОНОМІЧНА КОНКУРЕНТНІСТЬ

Ніхто і не сперечається, що на „полі бою" ЗСА виграли холодну війну. Але теж ніхто не заперечує, що економіка ЗСА в останніх двох декадах створила сорок мільйонів варстатів праці. І ніхто не відбирає ЗСА чемпіонату найвищого життєвого стандарту та продуктивности у світі... Так було вчора... А нині? Нині засуджують теперішню політику та здійснювання за повільніший розвиток у майбутньому, порівнюючи з іншими індустрійними країнами. І може не одному з нас здається, що ніхто в Америці не хоче цього бачити і ніхто не хоче думати як цьому запобігти крім принагідних слів критики без дії. Та воно не так песимістичне як його малюють. Адже вже позитивні прояви серйозности, а прикладом цього нехай буде отримана публікація з 1-го березня ц. р. п. з. Building a Competitive America" („Будування конкурентної Америки"), де передбачають зменшену економіку та пропонують її піднести. Згадана публікація — це перший річний звіт на 37-ох сторінках для Президента та Конґресу ЗСА, автором якого є Рада політики конкурентности, до якої Конґрес та президент Буш наменували 12 відомих представників із профспілок, бизнесів, університетів та публіки.

Але, що ж це таке американська економічна конкурентність?... У загальному, можна б сказати, що це спромога виробляти продукти та услуги, які відповідають вимогам міжнародних ринків, а заробітки з цього підносять американський життєвий стандарт на довгу мету. Із точнішої дефініції конкурентности, що її подала Рада, виходить, що мається тут до діла з ось такими головними елементами: якість і ціна продукту; зріст економіки і приватного доходу; народна ощадність, як джерело фінансування виробництва радше ніж заборгування та постійна перевірка всієї тієї активности, щоб запевнити їй довготривале існування.

Рада турбується тим, що ерозія, себто повільна нищівна сила конкурентности — це поважна проблема Америки, а може й одна з найбільше суворих, які зустрічають нове XXI століття, бо здається, що особливо Америка як одна з плюралістичних демократичних суспільностей не має досвіду як реаґувати на руїнницьку дію „термітів у дерев'яних виробах"... Три елементи — короткореченцевість, неправдиве або фальшиве заохочення та відсутність ґльобального думання — перешкоджають американському суспільству втримати позицію конкурентности у світі. А сталось це і тому, що багато менеджерів не присвятило досі строгої уваги до видатної майстерности виробництва. Воно ж бо так дуже потрібне, щоб здобути та втримати продовж довшого часу пайок ринкового збуту. Менеджери чомусь зволікали зі скорим впровадженням нового продукту та постійним його уліпшуванням згідно з вимогами покупців.

На думку Ради, федеральний уряд — виконавча та законодавча галузі — мабуть, найбільш винуваті за приписування надмірного значення короткій реченцевості. А у висліді? У висліді всім відомий велетенський дефіцитний бюджет, який чомусь забуває зростаюче зобов'язання, що перебирають майбутні покоління. Жалко признаватись до цього, що з усіх індустрійних країн ЗСА виявляють сьогодні найнижчий відсоток ощадности та інвестиції. Тому і саме Рада вказує на це, що до кінця цього десятиріччя потрібно конечно цю ділянку значно скріпити приватною і публічною акцією ініціятиви.

Для злагодження цієї поважної економічної ситуації Рада висунула теж питання освіти, що є ключем успіху, бож кваліфікована людина є в центрі економічних дій. Тому Америка мусить поступами у науці своєї шкільної молоді якнайскорше дорівняти рівневі ґльобальних вимог, щоб не залишитись позаду інших країн... Знову примінюючи до економіки спортовий вислів, можна б схарактеризувати американців так: вони добрі у стартуванні, однак інші народи — кращі у фінішуванні. Але коли наступить у тому стратегічна зміна, тоді зріст і продуктивність виробництва спершу зрівняється з Японією, а потім прийде час перевершувати інші індустрійні країни. Рада повністю свідома цього, що інші країни не сплять, а поступають вперед тому і буде їх тяжко доганяти, одначе ЗСА мають усю спроможність це зробити. Потрібно тут лише одне, а саме, щоб провід з усіх публічних чинновників почав реформаційний процес. Тільки бо сильний провід зможе приєднати для себе публічну підтримку, що веде до мети.

(Закінчення на стор. 3)

Андрій Качор

80-ліття д-ра М. Бойка

„Колеса крутяться, літа минаються"... і, недавно ще молодий, д-р Максим Бойко, 12-го лютого 1992 року, закінчив 80 років свого дуже цікавого життя. Я не збираюся писати про нього монографію, але з приводу його 80-ліття хочу коротко пригадати українській громаді, хто такий М. Бойко і чим він їй прислужився.

М. Бойко — це типовий „волиняк", який більшу частину свого життя присвятив дослідам своєї вужчої Батьківщини — Волині і цією працею він заслуговує на вирізнення і на добру згадку.

М. Бойко народився 12-го лютого 1912 року в Лопушні, Крем'янецького повіту, на Волині, в родині Симона і Марії, з дому Фаринюк. Освіту здобував з різними перешкодами, початкову і середню в Почаєві і Крем'янці та в Державній Кооперативній Школі в Наленчові, біля Любліна, в Польщі.

Один рік військової служби у польській армії, коротка професійна праця в Українбанку в Почаєві. Відтак війна в 1939 році та мобілізація до польського війська. Кінець німецько-польської війни, втеча з німецького полону та матуральні курси й іспит зрілости в 1942 році в Дубні, на Волині. Відтак пробує позаочно студіювати журналістику в УТГІ в Подєбрадах, але опинився, в наслідок воєнних подій, у Мюнхені, стає студентом Української Економічної Високої Школи, де в 1947 році, після приписаних іспитів, здобуває ступінь дипломованого економіста, а в рік пізніше, в 1948 році після закінчення 8-го семестру, захищає дипломну працю п. з. „Динаміка і причини розвитку народного господарства Японії", здобуває диплом інженера економічних наук. У червні 1949 року М. Бойко, прибув до Канади і зараз же включився активно в українську громадську працю. Він ініціятор і співосновник Інституту Дослідів Волині у Вінніпеґу і дав почин до видавання журналу „Літопис Волині". У цьому товаристві був секретарем до 1960 року. Працював деякий час у системі Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

З метою поправити своє життєве становище, в 1962 році, покидає Вінніпеґ і в Оттаві студіює бібліотекарство, а відтак у 1969 році, на основі дисертації „Економічні фактори економіки Волині" в Українському Вільному Університеті в Мюнхені здобуває ступінь доктора економічних наук.

Одначе найбільше М. Бойко себе виявив у Блумінґтоні, в ЗСА, де він працював бібліотекарем у тамтешньому університеті. Там він заснував Осередок Бібліографії Волині і там дуже інтенсивно продовжував свою працю над дослідами „волинської землі".

Згадаймо тільки деякі його друковані праці, як: „Бібліографія джерел історії Волині", „Бібліографія періодиків Волині", „Друкарство Волині — 1678—1830", „Бібліографічний довідник поселень Волині XIX ст.", „Економічні та соціяльні проблеми в історії Волині", „Острозький літописний пам'ятник 1500—1636", „Волиніяна, матеріяли до бібліографії", „Бібліографічний огляд збройної боротьби Волині", „Культурна праця волинян у Північній Америці", „Палеографія та папірні Волині", „Крем'янецький збірник — причинок до історії Волині", „Історичні основи української бібліографії" і багато інших розвідок і статтей, про які можемо довідатися з його останньої праці п. з. „Персональна бібліографія", яка на 178 сторінках дає повний перегляд праць ювілята. Вона, ця праця, може послужити для когось із волинських діячів написати хоч коротку, об'єктивну монографію про д-ра

(Закінчення на стор. 3)

Іриней Верес

Панегірик Президентові України — Леонідові Кравчукові

Сім літер — слово Україна,
найкраще слово з-поміж слів,
бо це та мова солов'їна,
народу переможний спів.

Сім літер — наша ціль: держава;
в сьомім сторіччі вже була,
та сім століть в ярмі бувала,
сім десятиліть на смерть ішла.

Та ось Кравчук — теж літер сім,
у семилітерній країні
за вибором — на щастя всім
державу творить в Україні.

Ці три сімлітерні слова,
немов одно лиш слово — звук,
а в них і зміст і ціль одна:
держава — Україна і Кравчук.

Василь Дідюк

ДОРОГАМИ РІДНОЇ УКРАЇНИ

II

На кожному кроці нас перестерігали: „Уважайте, бо крадуть"! Обслуга в готелі нечемна. Тут подам бодай одну картинку... Вранці приступивши до реєстраційного віконця, до молодої і гарної працівниці, я сказав „добрий день"! Відповіді — жодної. Коли я поставив перед нею свій пашпорт, то вона запитала мене: „А вам що?... Я знову чемно відповів: „Мені ніщо, а, що вам"?.. Вона сердито сказала: „Беріть всі пашпорти вашої групи". Я вже дещо зденервований, відповідаю: „Я тут не приїхав збирати вам пашпорти, але зареєструватись до кімнати. Ну то тоді підождіте!... Я вже не витримав, і по-англійському сказав: „Що ж тут за порядки?"... Дівчина немов перемінилась, гарненько навіть усміхнулась. Вийшла за своє віконце, позбирала „пашпорти"; за короткий час приділила нам кімнати, і на прощання гарною українською мовою, побажала нам „гарного перебування у Львові". За час тритижневого перебування в Україні, таких і подібних картинок, ми мали багато. В Україні багато дечого змінилось, але до правдивих змін ще дуже далеко. На жаль, ще тепер є багато різних перепон із сторони комуністичних прихованих чинників і партократів, що ще й далі тримають владу у своїх руках. Не бракує і своїх „братів незрячих", що по волі, чи неволі, допомагають ворогові „полатану свитину, здіймати". Сприяє, цьому і часто нерішучість і вагання наших демократичних провідників.

За три дні перебування у Львові з групою ми відвідали ряд релігійних, історичних і побутових місць. Ряд церков, а між ними Собор св. Юра, Преображенську церкву та інші. Святоюрський Собор майже не змінений, він радше змінений накраще. Відмальований, позолочений на лад православних церков. В середині лавок немає. Людям треба простояти всі Богослуження, а вони тут не скорочені, як у нас в Америці чи Канаді. Нам, „американцям" простояти Службу Божу, до якої чудово, але повільно з повагою співає хор, приблизно дві і півгодини не легко, але духове піднесення, давні спомини не дають відчувати змучення, а ще до того святий Юр — це серце Галицької України. Всі церкви, не тільки у Львові, але по цілій Україні, де нам приходилось перебувати, переповнені масами вірних богомольців, які покірно вистоюють всі Богослуження, а вийти з церкви, чи навіть порушитись тяжко, тіснота неймовірна, ще й на вулиці товпляться люди. З українських автокефальних парафій найактивнішою є церква свв. Петра і Павла на Личакові. З давніх польських костьолів малощо залишилося. Костьол св. Анни, в поблизу славних „Бриґідок", перебудовують на українську католицьку церкву. Коли згадати в загальному то переїжджаючи від Львова до Києва не тільки в містах, а майже в усіх селах проходить релігійне відродження і будують, або відновлюють церкви. Прикрим явищем, а часто нестерпним, є внутрішні спори між Церквами, які підсилюють ворожі нам сили. З архітектурного боку центральний масив Львова — майже не змінений. Нових побудов майже немає, зате на периферіях повно нових, здебільша п'ятиповерхових мешкальневих бльоків типічно в совєтському стилі — дешево й нашвидко будовані та з самого вигляду непридатні. Новим кварталам в околиці Стрийського парку, навіть безстилево будованим „совєтським" мешкальним бльокам, додає певного чару лісопаркове оточення.

Поза груповою поїздкою, я відвідав Обласну і Міську управи, Університет І. Франка, де зустрівся з. М. Осадчим, тепер професором української журналістики, з ректором і його заступником; редакцію „За вільну Україну", де з головним редактором В. Базівим і його заступником обговорено способи журналістичної співпраці. П. Чемерисом їм передав я свої книжкові видання і нову „Нарис Історії Конґресу Українців Канади в Торонто". В редакції я зустрів Петра Дацкова — давнього друга, громадського діяча з Едмонтону. Цікавими були зустрічі з Митрополитом В. Стернюком, співаком-бандуристом В. Луцівим, який частково працює в канцелярії Патріярха М. Любачівського, з Юрієм Шухевичем — головою Української Асамблеї, Романом Панкевичем — головою міського Осередку Руху, Іриною Калинець — депутатом Верховної Ради і інш. На Личаківському цвинтарі поклав я квіти на гробі Івана Франка і Володимира Івасюка. Відвідав Дім „Просвіти", де у 1941 році було проголошення відновлення української держави. Не можна було оминути і Високого Замку, алеї якого занедбані, запущені, порослі і незмінені. На лавочках сидять московські „бабушки" з унуками і „дакають". Нагорі давні залишки замкового муру так добудовано, що вся краса старовини губиться. Могила насипана в роковини Люблинської Унії і так заросла високими деревами, що здалеку виглядає як одна частина парку, а на вершині приміщена телевізійна емісійна вежа. Вид із гори на Львів такий розлогий і чудовий як колись і замаєний українськими національними прапорами і зміненими назвами вулиць. В скорому часі буде поставлений пам'ятник Т. Шевченкові. Переїздом до Івано-Франківського залишаємо Львів з душевним спокоєм і надією на скоре нове побачення.

Продовження буде.

XVII Семінар хорових диригентів буде присвячений 100-літтю поселення українців у Канаді

Українське Музичне Товариство Альберти організує цього літа XVII Семінар хорових диригентів в Едмонтоні, який присвячує 100-літтю поселення українців в Канаді. Семінар відбудеться від 9-го до 23-го серпня 1992 року в Інституті Св. Івана. Головний викладач та відповідальний за програму навчання є маєстро Володимир Колесник, йому допомагатимуть диригенти-знавці окремих ділянок музики та хорового мистецтва. До тем „Розвиток українського диригентського мистецтва та диригентська освіта", „Основні віхи розвитку українського хорового мистецтва в Україні" запрошено з України проф. Івана Гамкала, диригента Київського театру опери і балету ім. Т. Шевченка.

Цьогорічна програма навчання включає теми: „Історія та розвиток української музики в Канаді", „Українсько-канадські композитори та їхня творчість", „Твори української-канадської спадщини", „Робота диригента над партитурою", „Вокал — основа хорового співу" — голосний апарат, співацьке дихання, атака звуку, вокальна позиція, володіння регістрами, „Історія вокального мистецтва", „Керування церковним хором" — побудова та інтерпретація Літургії, жанри духовної музики, мистецько-виконавські та організаційно-технічні особливості проведення Літургії та інших церковних обрядів, „Хорознавство" — хор та хорові партії, хоровий ансамбль, настроювання хору, нюанси та фразування, „Хорове аранжування" — теоретичні та практичні заняття, Сольфеджіо та основи теорії музики, „Диригування" — техніка диригування, індивідуальні та групові заняття, основоположна роль темпів в інтерпретації хорового твору, укладення концертових програм, „Семінарний хор" — розспівування хору та принципи підбору вокальних вправ, робота над виробленням вокально-хорових навиків.

Під час семінару працює семінарний хор, який складається з семінаристів та хористів різних едмонтонських хорів — це лабораторія, з якою кожний семінарист має нагоду працювати практичним диригуванням. Кожного року учасники вивчають близько 10 нових творів різних жанрів, цього року в репертуар включено теж твори українсько-канадських композиторів. Семінаристи мають нагоду опанувати твори великої форми, над якими працюють під час своїх індивідуальних занять з двома піаністами.

На закінчення семінару відбудеться „Вечір диригентів" — концерт, на якому кожний семінарист диригує одним твором. Цей концерт є відкритий для загальної публіки, він став очікуваною імпрезою для багатьох прихильників нашої музики, бо тут можна почути нові твори та подивляти різноманітність підходів у диригентському мистецтві.

За сто літ українського поселення в Канаді діяльність наших хорів залишила тривкий слід, забезпечила культурний розвиток наших громад і тим самим здійснила певний вклад у загальну скарбницю музичної культури Канади. Хорове мистецтво було опорою в збереженні нашої ідентичности, було завжди невід'ємною частиною громадської та церковної діяльности наших громад. Вишкіл нових диригентів забезпечить дальший тяг праці і живучість наших громад.

Українське Музичне Товариство Альберти звертається до наших громадських організацій та церков з просьбою заохотити своїх диригентів та допомогти їм фінансово взяти участь у цьогорічному хоровому семінарі.

За ближчими інформаціями просимо звертатися за адресою: Ukrainian Choral Conductors Seminar, 11728-97 St. Edmonton, Alta. T5G 1Y2, Canada; tel.: (403) 474-9774 or (403) 457-5136.

Марія Дитиняк

Гарвардська Літня Школа Українознавства — 1992

Гарвардська Літня Школа Українознавства, яка триватиме від 29-го червня до 21-го серпня, оголошує записи на курси 1992 року. Це вже двадцять перший рік Літня Школа Гарвардського Університету і Український Науковий Інститут спільно організують восьмитижневу програму курсів українознавства.

Цьогорічна літня програма включає початковий, два середні та вищий курс української мови (вісім кредитів кожний), а також курси української прози 20-го століття, історії України від 1700 до 1991 року і новий курс „Українська культура: криза, уцілення і відродження" (чотири кредити кожний). Прийняті студенти зобов'язані реєструватися менше, як на вісім кредитів.

Викладачами курсів української мови цього року будуть Галина Гринь (Манітобський Університет), Наталія Буряник (Альбертський Університет), Юрій Шевчук (Педагогічний Інститут, Рівне, Україна) та Володимир Діброва (Інститут Літератури Академії Наук України). Викладачем курсу української прози буде професор катедри української літератури ім. Дмитра Чижевського, д-р Григорій Грабович (директор УНІГУ), викладачем історії — професор катедри української історії ім. Михайла Грушевського д-р Роман Шпорлюк, а викладачем курсу української культури — д-р Оксана Грабович, співробітник УНІГУ. Директор цьогорічної Гарвардської Літньої Школи Українознавства є д-р Наталія Пилип'юк.

Провести літо в Гарвардській Літній Школі корисно і цікаво. Інститут дає змогу студентам вислухати не лише акредитовані університетські лекції з українознавства, але й додаткові виклади визначних науковців, оглянути фільми про українську культуру та суспільство. В минулому студенти прибували з усіх частин Америки та Канади, а також з Европи (останньо з України і Росії), Південної Америки і Австралії. Тижневі „круглі столи" та екскурсії дають студентам нагоду вдосконалювати свою українську мову.

Учасники програми мають доступ до дослідних та навчальних засобів Гарвардського Університету, бібліотек і музеїв, як і до спортових обладнань. Студенти мають нагоду знайомитися з місцями, пов'язаними з історією Америки в Бостоні й околиці. В 1991 році студенти приготували театральну виставку, яку позитивно прийняли глядачі. Подібну програму заплановано й на 1992 рік.

Кандидати до Літньої Школи повинні мати скінчених 19 років, а молодші — один рік університетських студій. Вони мають подати академічне свідоцтво, рекомендацію від професора і лист, в якому вмотивовують своє прагнення записатися на літню програму українознавства. Студентів, які бажають стати учасниками літньої програми вдруге, приймається, якщо вони успішно вив'язались з минулорічних курсів. Прийняті студенти мають нагоду стати членами товариства „Приятелі Українського Гарварду", пожертвувавши 400 долярів. Така пожертва дає їм право членства через три роки і право одержати повну академічну стипендію на три з черги літні сесії. (Цьогорічна стипендія, в сумі 2,210 долярів, покриває вісім кредитів для кожного студента, і буде виплачена з фондів, призначених жертводавцями Фонду Катедр Українознавства на підтримку Літньої Школи.) Студенти, які бажають мешкати в університетській бурсі, мусять платити за квартиру і харчування; цьогорічний кошт — 1,825 долярів.

Щоб отримати аплікацію на літні курси 1992 року, просимо звертатися на адресу: Harvard Ukrainian Summer Institute, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA o2138. Можна телефонувати — (617) 495-7833, або до бюра ФКЯ — (617) 495-7835. Радимо звернутися якнайскоріше, бо кількість квартир і число місць на курсах української мови обмежені.

ФКУ

Культурне відродження України

Д-р Оксана Забужко з Інституту Філософії Академії Наук України, перебуваючи тепер на Пенсильванійському стейтовому університеті, де викладає українську культуру, була запрошена д-ром Асею Гумецькою на Мишиґенський університет в Енн Арбор та мґр Вірою Андрушків на Вейнський університет в Дітройті з лекцією на ту тему. З ініціятиви 50-го Відділу СУА в Енн Арбор Округжна Рада СУА та Культурно-Громадський Клюб у Дітройті, запросили д-ра Забушко поділитися думками на цю тему також з громадою нашого міста.

Хоч тема духовного відродження чи, як д-р Забужко воліє називати, одужання є широка, вона докладно і глибоко проаналізувала різні аспекти цієї складної проблеми. Маючи перед собою до діла із студентами, вона спочатку насвітлила підґрунтя тих радикальних змін, які зайшли в Совєтському Союзі. Наростання тиску з боку окремих совєтських республік, які прагнули одержати більше політичних свобод, спонукало Горбачова дозволити на незначні прояви національних окремішностей, не беручи під увагу того факту, що всякі спроби надати комунізмові більш людяне обличчя ніколи не вдавалися.

Прибалтійські народи були першими, що рішуче виявили бажання повної політичної свободи. Межування України з Росією та безнастанна, цілеспрямована антиукраїнська політика центрального уряду, накидування на кожну ділянку життя України російської культури, мови, політичні переслідування за „буржуазний націоналізм", які за Сталіна кінчалися розстрілом, за Брежнєва таборами каторжної праці (звична формула: 7 літ праці, 5 літ заслання) були причиною деякого спізнення прояву реформаторських бажань. У зв'язку з цим треба брати під увагу, що на чолі українського уряду, через увесь час панування комунізму, стояли вірнопіддані щодо Москви люди, які мордували власний народ і знищували довкілля.

Але врешті заговорила Україна, заговорили письменники, інтелектуали. Це ті прошарки народу, які найкраще розуміли загрозу повної русифікації України. Відчуваючи її невпинний, жорстокий похід на українську духовність, вони зрозуміли, що все, що вони творять, за два – три покоління стане забутим, безвартісним, бо навіть „українець" Хрущов твердив, що чим скорше ми всі будемо говорити по-російськи, тим скоріше прийде „повна побіда комунізму". А коли заникне українська духовність, тим самим зникне український нарід. Бо які можуть бути інші наслідки, коли в\я великих українських міст не має ні одної української школи? Коли студенти україністики мусіли писати свої дисертації по-російськи?

Отже, на оборону виступило Слово, вимовлене письменниками для одужання від всепроникаючої хвороби заникання національної свідомости. На оборону виступила поезія, та ділянка духовної творчості, яка найбільш стабільна і ставить опір чужим впливам. Вже Елліот сказав, що найбільш впертою проти занепаду нації є поезія. І хоча ми говоримо про відродження культури, в першій мірі ходило о зміцнення національної свідомости. Вказати на вікову тяглість та на її існування. Сполучити і продовжувати її розвій і ріст, публікуючи твори Яворницького, Грушевського та інших, де виразно говорилося про українську ідентичність. Доказом зрозуміння їх значення для сучасних поколінь є надавання Шевченківських премій популярним у народі авторам.

Сьогодні ми бачимо цілий ряд письменників, заангажованих в політичне життя. Оборону української мови, очищення української духовности від російських навантажень вони усвідомили як свою головну місію. Як щиро і ентузіястично приймає сьогодні Україна поезію, хай свідчить факт, що збірка поезій Стуса в одному дні розійшлася в 20 тисячах примірників. Для сучасного покоління він став поетом-героєм. Його доля подібна до долі Шевченка.

Сьогодні творче покоління живе вже в інших обставинах. Україна вільна, ніхто йому не наказує, як писати і що писати. Ця швидка зміна спричинила і певну хвилеву розгубленість. Наприклад, Ігор Калинець перестав на певний час писати, бо, він пояснює сам, цілий час звик протестувати, а тепер вже цього не треба.

Молодь також уже не пригнічена терором над кожним її кроком. І таке популярне явище серед неї, як фестиваль „Червона Рута", також в значній мірі причинилося до зміцнення національної свідомости, бо щоденними популярними її піснями стали українські пісні.

Д-р Оксана Забушко виявилась не тільки блискучим інтерпретатором психологічних переживань сучасного творчого покоління, вона в своїх писаннях виявилась не тільки вдумливим есеїстом, вона виявилась також поетом, коли на прохання зібраної публіки прочитала декілька своїх поем.

Володимир Баран

О. Тарнавський...

(Закінчення зі стор. 1)

ча, голову Спілки Письменників „Слово" і редактора щорічного збірника спілки під цією самою назвою.

Автор статті знайомить читачів з України з письменницькою та поетичною творчістю О. Тарнавського, подаючи всі його збірки поезій, книжку оповідань „Камінні ступені", переклади та літературні довідки. Характеризуючи творчість О. Тарнавського, Ф. Погребенник стверджує, що „його слово сповнене великої щирости і любови до людини, торкає струни людських почувань, викликаючи співпереживання в душі читача". На його думку, у О. Тарнавського багато ніжної лірики, душевної щирости, роздумів про життя, його красу і минливість, його божественність і буденність".

Для прикладу, поруч статті, подано низку віршів із шаржом-портретом О. Тарнавського роботи відомого українського художника Любослава Гуцалюка. Між зразками поезій є „Вірш про Отамана Петлюру", поезія „Дозріла любов" та інші.

ПЕРШИЙ ВІЦЕПРЕМ'ЄР Росії Єгор Ґайдар, перебуваючи у Вашінгтоні з приводу прийняття Росії в члени Міжнародного валютного фонду і Світового банку, виступив з промовою на засіданні Торговельної палати ЗСА. Зокрема він сказав, що до 1-го червня російський уряд плянує зробити карбованець конвертованою валютою і значно прискорити процес приватизації.

ФРАНЦУЗЬКА ФІРМА ЕДФ-Акітен підписала контракт з урядом Казахстану на розшук і видобуток нафти в Актюбинській області, територія якої становить 20,000 квадратних кілометрів. Всі витрати фірма бере на себе, а вони обчислюються в межах одного біл. дол. Три чверті прибутків після повернення видатків фірми залишатимуться в Казахстані.

У світлу пам'ять
мґра Миколи Нагірняка

в списку пожертв на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля пропущено з датою 27 лютого 1992 р. наступні імена:

Дарія Кузик	$25.00
д-р Теодозія і Віра Сендзік	25.00
д-р Володимир і Уляна Короплей	10.00
Петро й Ірина Плис	10.00
Марія Кассіян	10.00
Ольга Дубик	10.00
Михайло й Анастазія Бойцун	20.00
Мирон і Богданна Осадца	10.00
Maria Blazejowicz	5.00
Роман Кузик	25.00
Український Народний Дім	25.00
Joe Fryc	3.00
Maria Fryc	5.00
Emilia Fryc	5.00
Popso Family	10.00
Mr. & Mrs. Eugene Duma	5.00
Емілія Панасюк	10.00
Ліда Скрипчук	5.00
Люба Мриглоцька	10.00
Разом	$228.00

Ділимося сумною вісткою
з родиною, приятелями та знайомими,
що в п'ятницю, 27-го березня 1992 р.
відійшов у вічність на 82-му році життя
наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО і ДІДУНЬ

бл. п.
ТЕОДОР ҐОРДОН

народжений 16-го грудня 1910 р. на Україні.

ПАНАХИДА за спокій душі відбулася 29-го березня в North Port, Florida.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 4-го квітня 1992 р. о год. 11-ій ранку в церкві св. Андрія в S. Bound Brook, N.J.

В глибокому смутку:
дружина — АНТОНІНА
доньки — ВАЛЕНТИНА
ТАМАРА СТАСЮК з мужем ДОМЕТІЄМ
АННА
АЛЕКСАНДРА ЛЕФКОВИЧ з мужем СТЮАРДОМ
внуки — ЮРІЙ, ТАНЯ, ЛОРА і АДАМ

Спи спокійно та сни про нашу дорогу Україну, яку ти так щиро любив.

Замість квітів просимо складати датки на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

80-ліття...

(Закінчення зі стор. 2)

Максима Бойка, того заслуженого і „запеклого волиняка".

М. Бойка знаю особисто від 1945 року, з Української Економічної Високої Школи в Мюнхені, де вже тоді він виявляв багато енергії, витривалости та бистрого розуму в науці і його економічних дисциплінах.

Віримо, що в нашого ювіляра ще буде багато сил і охоти до праці, бо він любить працю, а праця любить його.

ПРОФ. І. КРАСОВСЬКИЙ В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує доповідь проф. Івана Красовського, історика, етнографа, члена Спілки Журналістів України, заступника голови Правління Товариства „Лемківщина" у Львові та автора наукових праць на тему „До питання автохтонности українців у західніх Карпатах" (до проблеми ідентичности лемків). Доповідь відбудеться у суботу, 9-го травня, о год. 5-ій вечора в домі НТШ, 63 Четверта авеню (між 9-ою і 10-ою вулицями).

Америка...

(Закінчення зі стор. 2)

Рада переконана, що американська публічна опінія готова підтримати сильний провід, бо є ознаки, що вона це вимагає. У висліді Америка стане економічно сильніша, а її закони та регулювання спрямують конкурентність на правильний шлях. Сама ж країна збагне глибину інтеграції світової економіки та пізнає центральне значення вищого виробництва, мірилом якого є ґльобальний стандарт.

* * *

Економічна конкурентність — це вже світове поняття і ніхто цього не легковажить тим більше не сміє легковажити теж Україна, яка переживає сьогодні більш складне економічне положення, ніж могутні ЗСА. І хоча, це українське положення виглядає на довгий та болючий процес, то може увінчатись позитивним успіхом. Алеж, це станеться тоді, коли суспільність вповні зрозуміє, яким економічним фактором може бути конкурентність у будові та втримання власного добробуту... Рішальним у цьому залишається наставлення одиниці, бо, скажімо, коли хтось не може чогось зробити, то є надія, що таки зможе; однак, коли хтось не хоче нічого робити або робить навпаки, то вся надія пропадає!

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Туреччини Сулейман Деміраль під час зустрічі в Алма-Аті з президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим заявив: „Мій уряд готовий надати кредит до 200 мільйонів долярів, взяти участь в розвідуванні нових покладів нафти, будівництві електростанцій". Туреччина також сприятиме розвиткові в Казахстані малого бізнесу, вишколові кваліфікованих кадрів для ринкової економіки, котра щойно виникає. Все це свідчить, що Туреччина хоче відігравати все більшу ролю в житті колишніх совєтських республік Середньої Азії.

НІМЕЧЧИНА І РОСІЯ ДОСЯГЛИ принципової домовлености про відновлення в Росії автономної республіки німців Поволжя. Вона матиме назву Волжська республіка. Водночас високопоставлений чиновник німецького міністерства внутрішніх справ Горст Ваффеншмідт висловив занепокоєння, що не можливо з певністю сказати, коли та атономна республіка стане реальністю. Міністер в питаннях національних меншин Росії Валерій Тішков сказав на пресовій конференції, що цей процес буде повільний, бо „місцеві власті ставляться до німців з підозрою".

ЗАВОРУШЕННЯ ТА НАРУШЕННЯ громадського порядку, що вибухли минулого тижня у Лос Анджелесі з приводу визнання невинними чотирьох місцевих поліціянтів за побиття муринського водія авта, були несподіванкою для місцевих поліційних властей. Спостерігачі твердять, що поліційні власті міста не були готові на таку гостру реакцію зі сторони своїх чорних громадян, а що більше шеф поліції Деррил Гейтс і його заступники Меттю Гант були в той час у двох різних місцях поза містом у віддалі 12 і 6 миль. Тому, заворушення мало змогу набрати жорстокої форми поки поліція поцікавилася цією справою.

Ділимося сумною вісткою
з рідними, приятелями і знайомими,
що дня 19-го квітня 1992 року, по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі в Сант Пітерсбурґі, Флорида, на 83-му році життя
наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п. мґр права
ГЛІБ САС ЛЕЩИНСЬКИЙ

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖБИ відбулися в українській католицькій церкві Богоявління Господнього в Сант Пітерсбурзі, 22-го квітня 1992 р.

Залишені в смутку:
дружина — АННА
дочка — АДРІЯНА з мужем ДЖІМОМ
внуки — АНАСТАЗІЯ і ЯРЕМА
сестра — МАРІЯ в Польщі
ближча і дальша родина в Америці, Україні і Польщі

Рівночасно складаю щиру подяку о. дек. Я. Федикові за похоронні Богослужби. Щиросердечно дякую всім за вислови співчуття, за участь в Богослужбах і за датки на допомогу Україні.

АННА ЛЕЩИНСЬКА з родиною

Собор Входу в Храм Пресвятої Богородиці в риштуванні

Якраз минає дев'ять літ від перших років заснування парафії — Входу в Храм Пресвятої Богородиці — в Норт Порті на Фльориді. Непевні й нелегкі були початки жменьки піонерів, що взялися на старости літ збудувати святий храм собі для молитви, а Богу на славу на полуднево-західньому побережжі Мексиканської затоки.

Собор Входу в Храм Пресвятої Богородиці. (фото Романа Іваницького)

Спокійна, ще мало заселена околиця, здавалося, нічим не заохотить на відпочинок наших людей. Час від часу появлялися заохочуючі статті в нашій пресі про лічничі теплі джерела та про їхню відмолоджуючу силу, хоч переважно без ніяких конкретних доказів. Крім усього, лякала сама думка про необхідність стати врівень з нашими старшими парафіями в Маямі і Ст. Петерсбурзі.

Але крок за кроком, спільними силами, при Божій помочі, число поселенців безупинно зростало, рівночасно парафія поповнялася все новими, сталими чи сезоновими членами.

В короткому часі гурт ентузіястів придбав відповідну площу, так що вже в 1985 році, 20-го листопада, розкопано землю під будову своєї церкви. Хоч вигляд її був невибагливий, але зате практичний: вона може вмістити триста вірних та в додатку ще має невелике мешкання для священика.

Великдень 4-го травня 1986 року став радісним днем для парафіян і для туристів, що могли величати Воскресного Господа рідним звичаєм у своїй власній церкві. А парафія росла та розвивалася з подиву гідною швидкістю. В дуже короткому часі виплачено понад 300 тисяч долярів на будову церкви.

Без спеціяльної принуки парафіяни, також і туристи, щедро жертвували, щорідко й більші суми, на розбудову парафії. Невдовзі було докуплено ще кілька сусідніх ділянок землі та призбирано досить грошей в надії, що колись можна буде тут збудувати репрезентативну українську католицьку церкву.

Посилена праця парафіян і туристів тривала, чого доказом було величаве святкування 1000-ліття Хрещення України 12-го березня 1988 року. Пам'ятаймо, який широкий відгомін воно мало в американській пресі, телевізії і радіо.

Немовби золотою ниткою простягається опіка Божа над розвитком нашої парафії, а розстелений омофор Пресвятої Богородиці над нею — як колись над св. Миколаєм, додає вірним охоти і сили до дальшої праці.

І всім стало зрозумілим, що українська католицька спільнота на Фльориді повинна мати гідну стилеву святиню на молитву. Але дорога до цілі не така легка і досить коштовна. Здавалося, що треба буде довгих літ праці, щоб її осягнути.

Та однак і тут мовби якесь чудо. Ще й тут проявилася опіка Пресвятої Богородиці, бо в 1985 році приїхав сюди Микола Святий та привіз з собою напівспаралізовану дружину Катерину. Наша парафія одержала ще двох нових членів, яких, мимо похилого віку та незавидного здоров'я, ми бачили в церкві кожної неділі і свята. Надзвичайно скромна і побожна родина привезла з собою якусь велику тайну, що зберігала її глибоко у своїх серцях. Коли в 1987 році померла дружина св. п. Миколи, то він, упорядкувавши свої фінансові справи 11-го серпня 1988 року зробив заповіт, в якому весь дорібок свого життя в сумі чверть мільйона долярів призначив на будову Собору Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида. В своєму тестаменті висловився, що цю суму залишає під наглядом його добрих приятелів Мирона і Марії Грам'як. Додатково він ще зробив Мирона і Марію Грам'як та нашу Парафію спадкоємцями двох цертифікатів на суму сто тисяч долярів за їхню сердечну опіку над ним і його дружиною. Мирон і Марія Грам'як велико душно зреклися цієї нагороди на добро церкви, чим гідно стали меценатами поруч св. п. Миколи Святого.

А тепер бодай коротко варто було б згадати про життя наших меценатів. Микола Святий (1900 — 1990), і його дружина Катерина з дому Сеник (1904 — 1987) походять із села Розворяни біля Золочева, де й побралися 1924 року. В 1930 році еміґрували до Канади, а в 1936 році переїхали до Ню Йорку. Із пожовклих вирізок українських та американських газет можна дещо вичитати про їхню долю тут, на американському континенті. Призбиравши трохи грошей на тяжкій праці при митті вікон в Ню Йорку, св. п. Микола Святий закупив 83-акрову фарму в Ню Джерзі. Незвичайно скромна та працьовита людина, що привіз із собою з рідного краю неоцінені скарби — безмежну любов до своєї Церкви та свого знедоленого українського народу. Він відразу включився в українське організоване життя, став членом ОДВУ, української патріотичної організації в Америці, та став дякувати в українській католицькій церкві св. Миколая в Ґрейт Медавсі. Ню Джерзі.

Його фарма стала на довгі літа пристанищем наших політичних зібрань, предтечею Союзівки та інших наших відпочинкових осель в Америці. Зараз у післявоєнному часі українські громадяни Ню Йорку, Ню Джерзі та сусідньої Пенсильванії часто користали з його гостинного дому. З бігом часу він почав частинно парцелювати свою фарму. А коли там згуртувалось невелике поселення з 19 домів й американці пізнали ту працьовиту і чесну людину, домоглися в 1952 році назвати цю місцевість його іменем: „St. Nicholas Village" (Село Святого Миколи). От так чужий світ вшанував цю чесну і добродушну людину.

Із старих газет довідуємося, що св. п. Микола Святий, щойно ступивши за океан, вже в 1930 році подарував 1000 польських злотих, а в 1939 році 1.170 злотих на церкву св. Іллі в своєму родинному селі Розворянах.

Знаходимо також чимало посвідок на більші та менші суми, з яких годиться згадати такі пожертви: 1,500 дол. на Український Вільний Університет та 500 дол. на українську католицьку катедру св. Родини у Вашінгтоні. З моментом, коли заблиснув промінь сонця волі на Україні, він у 1989 році переслав п'ять тисяч долярів на церкву св. Іллі в Розворянах.

Коли заглянемо в нашу старовину, на початки розвою нашого християнського життя в Україні, то знаходимо в літописах першу і найбільшу муровану Десятинну Церкву, яку збудував князь Володимир в Києві в 986 — 993 роках та присвятив її Пресвятій Богородиці. А Десятинною названо її тому, що князь Володимир віддав на її будову одну десяту своїх княжих доходів, що стало на довгі віки неписаним законом вірних для утримання своїх церков. В 1240 році татари зруйнували Десятинну церкву так, що щойно на початку сімнадцятого століття митрополит Петро Могила побудував тут на руїнах невелику церкву, назвавши її ім'ям св. Миколи.

А тепер пригляньмося ближче. Чи не дивний тут збіг обставин? Головним фундатором Собору Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті став св. п. Микола Святий, але Десятинна церква в Києві була теж присвячена Пресвятій Богородиці, а на її руїнах митрополит Петро Могила побудував храм св. Миколи!

Св. п. Микола Святий дякував 18 років в українській-католицькій церкві св. Миколая в Ґрейт Медовсі, Н. Дж.

Американська громада вже давно вшанувала цю винятково велику людину та назвала село його іменем. Не має сумніву, що й наша спільнота знайде йому гідне місце на сторінках нашої історії.

Хоч минулися наші могутні і славні князі, та однак не загинув шляхетний княжівський дух нашого народу. А прикладом нехай послужить нам св. п. Микола Святий, який не десятину, а весь труд свого життя призначив на святе діло.

Землю під будову собору розкопано 17-го березня 1991 року, а контракт будови за проєктом архітекта Зоряна Городиського підписав наш парох о. д-р Іван Тилявський 28-го жовтня 1991 року.

Будівельна фірма „Dooley and Mack Contractors, Inc."взялося за цю будову на суму 820,000 дол. та зобов'язалася завершити перед празником Входу в Храм Пресвятої Богородиці в грудні 1992 року. Як бачимо зі знимки, наша церква все ще в риштуванні, в процесі будови, але в короткому часі (розрахована на 450 місць) буде служити постійним і сезоновим парафіянам, як рівнож і всім кому числу наших туристів і гідно буде репрезентувати Українську Католицьку Церкву із її характеристичними банями, під які наші брати і сестри заноситимуть свої молитви до неба.

До повного викінчення будівлі ще досить коштовна і довга дорога. Однак ми твердо впевнені в тому, що всі парафіяни, гості і туристи включаться своїми датками у справу гідного викінчення цієї святої дівлі.

Василь Самофал

Загальні збори Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка

8-го і 9-го лютого ц.р. в Дітройті відбулися Загальні збори Української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, перші після тріюмфальної, історичної поїздки капелі по Україні. На збори прибуло 48 членів капелі з Дітройту, Чикаго, Клівленду, Торонто і дальших околиць. Усі ці „ветерани походу на рідну землю" зібралися, щоб ще раз пригадати неповторні дні перебування на батьківщині, поділитися спогадами, вибрати нову управу і разом вирішити дальший напрям праці капелі.

Загальні збори вибрали нову управу у складі: голова — Стефан Когут, перший заступник — Арнольд Бірко, другий заступник — д-р Марко Фаріон, секретар протокольний — Павло Писаренко, секретар кореспонденційний — Ярема Цісарук, скарбник — Володимир Мурга, вільні члени — д-р Іван Керніцький, Олег Мороз і Михайло Сердюк, староста — Микола Костюк. В управі також залишаються Петро Гончаренко — довічний почесний голова товариства, та д-р Мирослав Гнатюк — уступаючий голова.

Уступаючий голова товариства д-р Мирослав Гнатюк подав короткий перебіг діяльности капелі під час своєї каденції, яка почалася у червні 1989 року. Ще в тому році капеля мала ряд концертів, присвячених 100-літтю перепоховання тіла патрона капелі Тараса Шевченка. Виконувалися твори на слова Шевченка, здебільша композиції геніяльного Гната Хоткевича. Ці дотепер невідомі твори капеля одержала завдяки розшукам і наполегливій праці свого капельмайстра Віктора Мішалова.

Після рішення поїхати з концертовою турою на Україну, наступний 1990 рік був цілком присвячений технічній підготові. Поміж численними подробицями і **діями управи та окремих членів чи не найважнішими були: створення громадських комітетів** для допомоги збірки фондів, придбання нової звукової системи, відновлення строїв, придбання відповідних музичних інструментів — бандур, приготування публікацій та афішів, переговори з урядовими чинниками і управами Фонду Культури і Товариства України і спонсорами турне в справах маршруту і на кінець проби, проби і ще раз проби.

5-го травня 1991 року капеля взяла участь у жалібній всегромадській маніфестації з нагоди п'ятої річниці чорнобильського горя. Присутні (приблизно 8 — 9,000) в Мейпл Ліф Ґарденз в Торонто, вперше почули деякі нові твори, які приготувала капеля на Україну. Слідували ще два пробні концерти у Клівленді і Дітройті, а вже 6-го червня капеля вирушала в „похід".

Завдяки підтримці громадянства, щирій співпраці Фонду Культури і Товариства „Україна", співпраці Марійки Гельбіґ, власниці Сковп Травел, завдяки щирій і відданій праці мистецького керівника маестра Володимира Колесника і найважніше — завдяки жертвенності і посвяті самих капелян, тура відбулася. Поїхала капеля на Україну з репертуаром, який сама вибрала і в який включила національний гимн „Ще не вмерла Україна". Це було два місяці перед проголошенням незалежности. Поїхала капеля до центральних і східніх областей України, до міст, де рідко було чути рідну мову. За 16 днів перебування на Україні капеля доконала нечуваного — дала 14 концертів у 12-ох містах. Блискучий успіх тури перевищив найбільші сподівання. Як сказав Станіслав Лазебник, заступник голови Товариства „Україна" у своїй промові на прощальному концерті у Львові, „бандура виявилася сильнішою від меча". Численні статті, які ще далі появляються в українській пресі, свідчать про значення подорожі капелі. На телебаченнях далі висвітлюють концерти капелі. Найважніше, з України доходять вістки, що процентова чисельність голосування, особливо у центральних і східних земель України в значній мірі завдячує піднесенню національної свідомости виступами Капелі Бандуристів.

Після повернення на американський континент капеля відбула ще дуже успішний концерт в Едмонтоні — з нагоди 100-ліття поселення Українців в Канаді. З початком листопада Капеля мала концерти у Філядельфії і Клифтоні, з нагоди Листопадового святкування в тих містах. Лише після їх відбуття капеля одержала довгоочікуваний, заслужений перепочинок.

Закінчуючи свій звіт, д-р Гнатюк подякував усім, що спричинилися до тріюмфального успіху капелі на Україні. В свою чергу, присутні на зборах висловили подяку д-рові Гнатюкові за чесну і добре виконану працю піднесеними оплесками та грімким „Многая літа".

Незавидний стан каси представив почесний голова і уступаючий касир товариства Петро Гончаренко. Він підтвердив факти вже згадані уступаючим головою д-ром Гнатюком, що без пожертв громадянства тура б не відбулася. Українська діяспора зрозуміла вагу історичної хвилини і щедро підтримала капелю. Тут П. Гончаренко зложив спеціяльне признання і подяку діловому комітетові в Дітройті, який очолив Адріян Блюй, і діловому комітетові у Клівленді, який очолив капелян Зенон Крісламий. Все ж таки жертвенність громади не вистачала на покриття астрономічних видатків. Як відомо, члени капелі проживають в різних містах. Найбільш коштовними виявилися летунські переїзди на проби. Строї, інструментація, нові бандури, публікації, адміністраційні кошти — все це з'їдало значну частину фондів ще перед турою і вимагало вчасних коштів. Несподівано тяжкою вісткою стало на весні 1991 року повідомлення, що кошт переїзду подвоївся, а заплатити можна лише валютою, долярами, а не, як було заплановано, карбованцями з концертів. Кінець кінцем, з малими винятками, крім студентів і фінансово потребуючих, члени капелі самі покрили кошти переїзду. Заробітку на Україні не було для капелі ніякого, бо карбованців на можна було вивезти за кордон тодішнього СССР. Вони залишилися на Україні на потреби місцевих організацій, так що тура відбулася із 100-процентовим дефіцитом для капелі. Учасники тури ще докладали із своїх кишень, як наприклад, акція збірки у Полтаві на оборону двох молодців, яких тоді судили за піднесення національного прапора на ратуші міста. Закінчуючи свій звіт, Гончаренко заявив, що після поїздки на Україну залишився ще значний довг.

Ще перед закінченням звіту уступаючий голова д-р Гнатюк передав зібраним радісну вістку, що капеля була номінована кандидатом на одержання премії ім. Тараса Шевченка. Ця премія наділена українськими державними чинниками від значає надзвичайні досягнення в галузях мистецтва, літератури тощо. Кандидатуру капелі висунули спонсори тури: Товариство „Україна" і Фонд Культури. Капеля була іменована за 50-літнє пропагування української пісні і культури між чужинцями і в українській діяспорі.

Запланована праця капелі в 1992 році включає концерти в Ню Йорку, Рочестері, Торонто, Сейнт Кетринсі і три концерти в Пенсильванії в червні з нагоди 80-ліття Товариства „Провидіння".

Капеля погодилася в принципі на пропозицію Товариства „Україна" відбути ще одну туру на території колишнього СССР, але тим разом поза межами України. Концерти мали б відбутися в Москві, в Санкт Петербурзі, в Прибалтиці і навіть, може, на далекому Зеленому Клині. Відбуття такої подорожі залежало б в значній мірі від зрозуміння і підтримки товариств і установ у діяспорі.

Ярема Цісарук

В Бразилії вшанували пам'ять Т. Шевченка

Українська Фолкльорна Група „Барвінок", яку очолює Роберто Орицин, постановила вшанувати Тараса Шевченка 8-го березня в просторій залі Хліборобсько-Освітнього Союзу. Присутні на святі були Олександер Раулик — голова Централі Хліборобсько-Освітнього Союзу, Режіна Шпак-Рубінець — голова Жіночої Організації, Павло Ренато-Мацюра — голова молоді, Василь Чмир — голова Українсько - Бразилійського Клюбу, і Мар'ян Чайковський — голова Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації.

Відкрив свято Роберто Орицин і попросив до слова Василя Чмира, який коротко розповів про життя і творчість великого генія і будителя України Тараса Шевченка. Відтак виступали Олександер Раулик, Марія Чайковський і Сергій Мацюра.

Наступної неділі, 15-го березня, по обіді, зібралася численна громада на площі „Україна" в Куритибі біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, оточеній гарними зеленими ясенами, акаціями та іншими тропічними деревами. Час від часу покрапував легенький теплий дощик, немов хотів оживити ще більше ту чудову зелень, щоб післати її аж до України, якої вона в цей період так потребує.

Заповіла ціль зібрання Євгенія Бокаловська-Мазепа, а Мар'ян Чайковський відкрив свято. З обох боків пам'ятника робили стійку в національних строях члени фольклорної групи „Барвінок" і діти суботньої школи при Хліборобсько-Освітньому Союзі, і члени фольклорної групи „Полтава" при українській греко-католицькій катедрі святого Івана Хрестителя.

М. Чайковський відкрив зібрання, а Василь Чмир виголосив гарну доповідь про боротьбу нашого генія за волю українського народу. Елоїза Балабан виголосила доповідь про життя і творчість Тараса Шевченка, а Павло Ногас відчитав вірш Шевченка „Вечір", Ярослав Волощук вірш „Б'ють пороги". Мішаний хор під керівництвом маестра Адама Барана відспівав „Заповіт".

Закрив свято М. Чайковський, подякувавши всім за численну участь.

Д-р Михайло Рубінець